

Organikong Pagtatanim ng Gulay *at*

Pag-aalaga ng Baboy

DEPARTMENT OF AGRICULTURE
Regional Field Office No.5
San Agustin, Pili, Camarines Sur 4418

Paunang Salita

Isa sa mga programa ng Kagawaran ng Pagsasaka ang Organic Agriculture Program na naglalayong mapataas ang produksyon at kita ng mga magsasaka sa pagtatanim ng mga gulay at pag-aalaga ng mga hayop sa pamamaraang hindi magdudulot ng masamang epekto sa kapaligiran.

Ang babasahing ito ay naglalaman ng mga praktikal at mabisang mga pamamaraan at teknolohiya sa organikong pagtatanim ng gulay at pag-aalaga ng baboy. Napapaloob din sa babasahing ito ang mga proseso sa paggawa ng organikong abono at pamatay kulisap gamit ang mga sangkap na makukuha sa kapaligiran na kadalasan ay itinuturing nang basura.

Ang pamamaraang organiko ay isinusulong ng kagawaran bilang isang solusyon sa problemang dulot ng *climate change* o pabago-bagong panahon at *global warming* at naayon din ito sa prinsipyo ng *sustainable agriculture*. Nakatutulong din ang organikong pagtatanim sa paglilinis ng lupa, tubig at hangin.

Nawa'y makatulong ang babasahing ito sa ating mga magsasaka at maibahagi din nila sa kapwa magsasaka ang mga teknolohiyang natutunan upang sabay sabay nating makamtan ang..

Masaganang ani at Mataas na kita!

A stylized handwritten signature in black ink, consisting of a large 'A' shape with a long horizontal stroke extending to the right.

RODEL P. TORNILLA, MABE
Regional Executive Director

Organikong Pagtatanim ng Gulay

Ang gulay ay

- nakakain at kalimitang makatas na halaman.
- kinakain kasabay ng kanin at iba pang pagkain.
- maaring kainin ng luto o hilaw.

Kahalagahan ng gulay

- ✓Pampalusog, may taglay na mahalagang mineral at bitamina.
- ✓Nagbibigay ng hanapbuhay sa kanayunan.
- ✓Nakapagpapataas ng kita ng magsasaka.
- ✓Nakapagtitipid sa enerhiya.

Iba't-ibang uri ng gulay

Madahong Gulay

- petsay
- letsugas
- mustasa
- kangkong

Bungang Gulay

- talong
- sili
- kalabasa
- kamatis

Butong Gulay

- munggo
- patani
- utaw
- balatong

Halamang Ugat

- labanos
- kamoteng baging
- karot

Pampalasa/spices

- bawang
- luya
- sibuyas

Katutubong gulay (*Indigenous vegetables*)

1. Mga uri ng halaman na nakakain, nabubuhay at kalimitang likas na tumutubo sa isang lugar o bansa.
2. Mga uri ng halaman na tumutubo at nakasanayang kainin sa isang lugar.
3. May kakayahang mabuhay sa ano mang uri ng kapaligiran.

Halimbawa: kulitis, talinum saluyot, katuray, labong, ampalayang ligaw

Ang gulayan ay isang intensibong uri ng pagtatanim ng gulay upang mabawasan ang pagbili sa palengke at mapanatili ang tuloy-tuloy na pagkakaroon ng sariwa at masustansyang gulay.

Mahalaga ang pagkakaroon ng gulayan dahil ito ay nakatutulong sa kalusugan, may mapagkukunan ng pagkain na hindi kailangang bilhin, mabuting ehersisyo at nagiging kapakipakinanabang na pampalipas oras.

Mga dapat tandaan sa pagpili ng gulay na itatanim

- Dapat kinakain ng pamilya
- Mga uri na naaangkop sa kundisyon ng panahon
- Katutubong gulay (indigenous vegetables)
- May panlaban sa mga peste, tag tuyot at pagbaha
- Mayaman sa nutrisyon

Pagpili ng sukat ng taniman

- Laki ng pamilya
- Maaaring magamit na lugar
- Mga taong magtatrabaho
- Bilang ng uri ng gulay na itatanim
- Layunin maliban sa pansariling gamit

Paghahanda ng lupa

- Paggawa ng kama
- Pagbubutas at pagbubungkal
- Pangkaraniwang pagkakama
  - 1.Durugin/pinuhin ang lupa
  - 2.Maaaring lagyan ng anumang uri ng kompost habang inihahanda ang lupa

ORGANIKONG GULAYAN

Ito ang pagtatanim ng gulay na hindi ginagamitan ng anumang kemikal na pataba at pamatay peste.

Maaaring kombinasyon ito ng mga bagong teknolohiya at tradisyunal o natural na pamamaraan ng pagtatanim ng gulay at paggamit ng mga bagay na nasa paligid lamang na indi nangangailangan ng mga komplikadong pamamaraan.

Mga Panuntunan sa Organikong Gulayan

Patabain ang lupa hindi ang halaman.

Gumamit ng organikong pataba(dumi ng hayop, compost, dahon ng lehumbre, abo ng kahoy (wood ash , azolla). Gumamit ng Rhizobium inoculants, Indigenous Microorganisms IMO's at iba pang microbial or soil amendments.

ORGANIKONG PATABA

Ano mang uri ng pataba na mula o gawa sa natural na snagkap at pamamaraan tulad ng pagbubulok.

Ang organikong pataba ay gawa sa binulok na dumi ng hayop o halaman na ang itsura ay parang lupa, ngunit ligtas sa mga organismong nagdudulot ng sakit. Dagdag pa rito, ang organikong pataba, likas man o pinalakas (fortified), ay nagtataglay ng hindi bababa sa 20% organikong bagay o organic matter (OM) kung pinatuyo sa oven at ito ay may kakayahang magbigay ng mga sustansya sa halaman. Tinatawag namang pampakondisyon ng lupa o sangkap ang iba pang mga bagay sa lupa na hindi nakaabot sa pamantayan bilang organikong pataba.

MGA URI NG ORGANIKONG PATABA

A. Manure tea

Ang manure tea ay mula sa dumi ng hayop at tinaguriang “buhay na tubig.” Ito ay kumpleto sa sustansya, enzymes, hormones at mga mikrobong kinakailangan ng pananim.

B. Vermi Tea

Ang vermi tea ay makukuha kapag isinailalim sa proseso ng “brewing” ang vermi cast gamit ang isang makina para rito.

Ang proseso ay gumagamit ng aerator na nagpaparami sa taglay na microorganism ng vermi cast. Kung walang makina, maaari ring ibabad ang vermi cast sa tubig gamit ang drum. Pwede itong ihalo nang direkta sa tubig pero mas mainam kung ilalagay ito sa sako bago ibabad sa tubig.

Fermented Plant Juice

Gawain: Nagpapatamis at nagpapatamis sa bunga at nagbibigay sustansya at bitamina sa alagang hayop.

Ang KB-Prutas ay katas mula sa binurong prutas na mayaman sa bitamina, enzymes at hormones. Pinakamainam na gawing KB Prutas ang mga hinog na prutas na mayaman sa *potassium* tulad ng saging (pati balat nito). Iwasan lamang na gumamit ng katas ng burong prutas sa oras ng pagbukas at pagsara ng stomata at sa pag-iipon ng carbohydrates at ng mga sustansyang kinakailangan sa panahon ng pamumunga ng halaman.

VERMICOMPOST

Ang vermi cast ay dumi ng bulate na napatunayang nagtataglay ng mahahalagang sustansya at beneficial microorganism na tumutulong magpalago at magpalusog ng mga halaman. Makukuha ito sa pag-aalaga ng ilang piling uri ng bulate. Isa rito ang “African Night Crawler” na karaniwang inaalagaan sa Pilipinas. Ang komposisyon ng sustansyang makukuha sa dumi o cast ng bulate ay depende sa sangkap na ipinakain sa mga ito na karaniwan ay farm waste tulad ng dumi ng hayop, mga damo at gulay.

Ang Vermi Cast ay natatangi sa lahat ng compost dahil ito lamang ang compost na dumaan sa katawan ng bulate. Dahil ito ay tinatawag na supercompost. Ito ay mayroong enzymes at sinasabing limang (5) beses na mas mataas ang concentration ng sustansya kumpara sa *regular compost*.

COMMERCIAL ORGANIC FERTILIZER

Ang nilalaman ng komersyal na organikong na organikong pataba o commercial organic fertilizer (COF) ay depende sa mga materyales na ginamit ng gumagawa ng organikong pataba. Marami sa mga komersyal na organikong pataba ay purong organiko lamang habang ang iba ay may dagdag na sangkap, ang iba ay ginamitan ng pampabulok, samantalang ang iba pa ay likas namang pinabulok.

Mga Benepisyo ng paggamit ng Organikong Pataba

1. Sa mahahangin o sa mataas na lupa, partikular sa mga mabuhanging lupa, ito ay nagpapaas sa kakayahan ng lupa na manatiling mahalumigmig o basa na siyang nagiging dahilan para maging madali sa mga ugat na makakuha ng sustansya. Subalit, sa mga bahaing lupa, hindi ito nangyayari.

2. Nagpapataas ng populasyon at pagkakaiba-iba ng mga organismong tumutulong sa mahusay na pagpapalit-anyo ng pataba sa lupa, mula anyong organiko hanggang maging anyong maaari nang magamit ng halaman.
3. Kung sa mga kamang punlaan ginamit, mas madali ang pagbunot sa mga punlang halaman.
4. Pinapanatili nito anfg pagiging matatag na istruktua ng lupa.

Palagi bang ligtas ang paggamit ng organikong pataba?

Ligtas gamitin ang organikong pataba lalo na kung husto ang pagkabulok nito. Mas ligtas ang organikong pataba na sariling gawa kaysa sa mga komersyal na organikong pataba dahil sigurado ka sa pinanggalingan at nilalaman ng pataba gayundin kung paano ito naproseso. Sa ganitong paraan, mababawasan ang pag-aalinlangan sa komersyal na organikong pataba na gagamitin.

Paano malalaman ang tiyak na sustansya sa komersyal na organikong pataba?

Ang sako na pinaglagyan ng pataba ay nagsasaad ng mga sustansyang taglay ng komersyal na organikong pataba. Ngunit karamihan, maliban sa mga may dagdag na *urea* o organismong pampabulok, ang mga komersyal na organikong pataba ay may NPK na mula 1% hanggang 3%. Kaya mas mabuti kung ssariling-gawa ang organikong pataba na lamang ang gagawin gamit ang mga nabubulok na bagay sa bukid at sa kusina. Sa ganitong paraan, alam natin ang kalidad ng organikong pataba na ating gagamitin at makatitipid pa tayo sa gastos.

Mga bentahe ng paggamit ng Green Manure

Ang *green manure* ay mula sa pinakabulok na halaman at damo na nagbibigay ng mga *macro* at *micro-elements* na kailangan sa paglaki ng halaman. Karamihan ng halamang *green manure* ay ang mga legumbre at kayang magbigay ng N (30-60 kg ng N/ektarya) sa loob ng 45-60 araw na paglaki. Ang mga umbok ng tangkay o ugat ng mga legumbre ay may taglay na baktiryang may kakayahang kumuha ng N na nasa hangin sa anyong madaling magamit ng halaman.

Ang pinakamainam na panahon upang ihalo ang *green manure* sa lupa ay kung ang pananim ay malapit ng mamulaklak dahil ang dayami at ang naipon na N ay pinakamarami sa nabanggit na yugto.

Bentahe ng paggamit ng organikong mga bagay na husto ang pagkabulok

Ang mga organikong materyales, tulad ng dayami at dumi ng hayop ay dapat na husto ang pagkabulok bago ihalo sa lupa dahil ang nabublok na mga organikong mga bagay ay maaring mapanganib sa ugat ng halaman. Sa panahon ng pagbubulok, ang mga organikong mga bagay ay lumilikha ng mga asidong nakakaapekto sa paglaki ng ugat ng mga bagong tanim na punla. Magkakaroon pang “N mobilization” na magiging sanhi ng paninilaw ng halaman dahil sa kakulangan ng N.

Bakit mas maraming damo ang tumutubo kapag gumagamit ng organikong abono?

Karaniwan, ang mga buto ng damo ay hindi namamatay o pansamantalang tulog (*dormant*) sa panahon ng pagproseso ng organikong abono kung maayos ang proseso at paghahanda. Kapag gamit ang organikong abono, ang mga maykroorganismong nasa organikong abono ay naglalabas ng mga *hormone* na nag uudyok sa pagtubo ng damo mula sa lupa. Kaya mas maraming damo ang tumutubo kung organikong abono ang inilalagay.

Bakit lalong lumalalim ang putik pagkatapos mag-aplay ng organikong abono?

Ang paggamit ng organikong abono ay tumutulong upang maging buhaghag ang lupa at nagpapataas sa kakayahan ng lupang manatiling basa. Kung sobrang lumalalim ang putik ng lupa, ito ay dahil sa maling paraan ng paghahanda sa lupa tulad ng malalim na pag-aararo at sobrang pagsuyod o *over puddling* na sumisira sa matigas na suwelas ng lupa o *hard pan*.

1. Herbal Extract (HE)

Ang herbal extract (HE) ay produkto ng simpleng pagbabad ng mga spices o sangkap (luyang dilaw, luya, bawang, sibuyas at iba pa) sa lambanog o tuba. Dahil sa katangiang taglay ng spices at alcohol, maaari itong gamiting pamuksa ng peste at panlaban sa sakit ng halaman.

Paggawa ng Herbal Extract

- maghiwalay ng kalahating (112) kilong luya o luyang dilaw at kalahating (1h) kilong bawang. Pagsamahin ang dalawang napiling sangkap at ibabad sa dalawang (2) litrong lambanog o tuba.
- Makalipas ang tatlong (3) araw, maaari nang gamitin ang solusyon, (pwede ring gamitin ang barak bilang aternatibo sa luya).

Paggamit sa Herbal Extract

- Ihalo ang dalawang (2) kutsarang HE sa isang litrong tubig, at i-sprey sa halaman na may sakit o pesteng umaatake.

b. pwede ring gamitin ang HE bilang pangliway (*inoculants*) sa binhi at punla.

2. Likas na Pestisidyo

Ang mga pamamaraang nakasaad sa babasahing ito ay hindi solusyon sa problema ng peste at sakit ng sakahan. Ito ay magsisilbing pangunang lunas lamang. Ito rin ay magsisilbing batayang impormasyon para sa maliit na magsasaka upang itaguyod ang kanyang sariling eksperimento at pananaliksik sa nakabatay sa pagmamasid sa kapaligiran at ng sakahan. Para sa likasaka ang halaman ay may kakayahang proteksyunan ang sarili sa pinsala na dulot ng peste at sakit. Ang tamang pamamahala ng peste at sakit sa halaman ay nakasalalay sa kalusugan ng halaman.

Ang mga sumusunod ay ang susi sa isang masaganang produksyon

- * Ang pagsiguro na buhay ang lupang sakahan (mataas na organic matter; balanseng nutrisyon; mataas na populasyon ng IMO).
- * Ang pagtanim ng hiyang at angkop na klase/uri ng tanim ayon sa kalikasan, at kaugalian ng magsasaka;
- * Ang masusing pagmamasid upang maagap na tugunan ang pangangailangan sa buong sakahan.

Halamang pantaboy ng peste

Spices	Flowering plants	Herbs
·onions	·marigold	·basil
·garlic	·cosmos	·coriander
·leek	·sunflower	·rosemary
·lemon grass	·zinnia	
·ginger		
·turmeric		

Sacrificial Plants

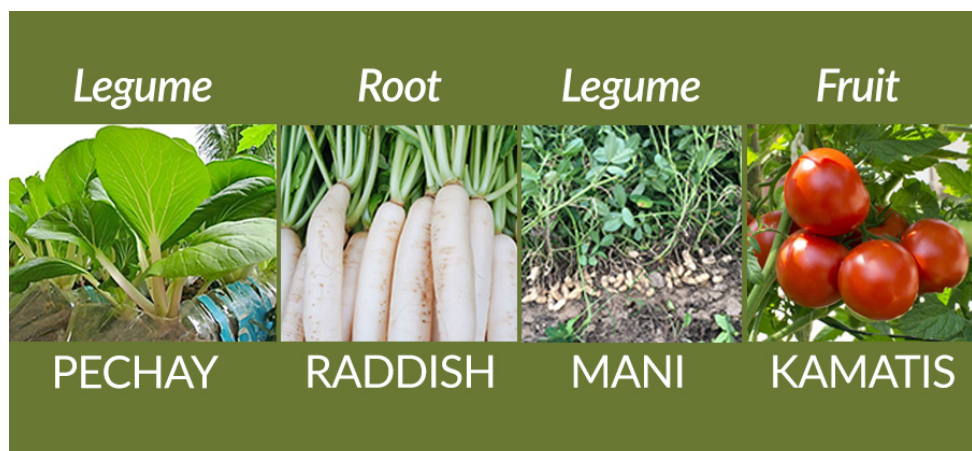
Itanim sa paligid ang mga halamang gustong-gusto ng peste.

Ang damo ay huwag alisin bilang *alternate host*. Huwag alisin upang makahikayat ng mga natural na kalaban ng mga peste ang may sakit at apektadong halaman.

Mag-salit tanim

Iwasang magtanim ng isang uri lamang sa isang panahon. Magtanim ng iba't-ibang uri ng gulay ayon sa lugar at pagdadalhan ng produkto o ani.

Magtanim sa pagitan ng hanay ng halaman. Gumamit ng iba't-ibang uri ng tanim o *variety* at magpalit-tanim. Makatutulong sa pagsira ng siklo ng buhay ng bawat peste. Maisasaayos din ang paggamit ng sustansya ng lupa at ang *Rotation Scheme* tulad ng:

Gumamit ng barayti na maresistensya sa sakit. Piliin ang pinaka maresistensya at gawing binhi. Maari ring magtanong-tanong ng mga mabibilhan ng binhi.

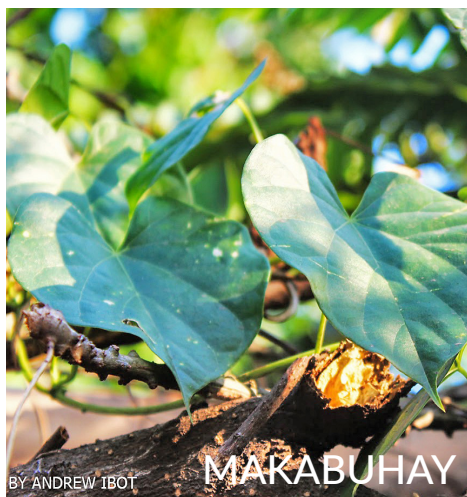
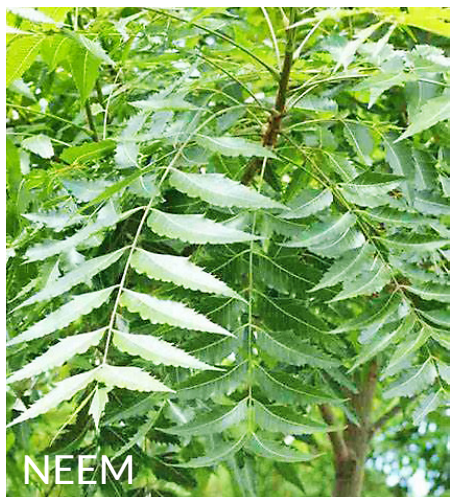
Hikayatin ang mga kaibigang kulisap (*natural enemies*).

Huwag mag *spray* ng mga kemikal na pamatay peste. Hayaang tumubo ang damo sa ibang bahagi ng taniman. Magtanim ng mga halamang nakakahikayat ng peste tulad ng basil, amaranth, sunflower, cosmos at zinnia.

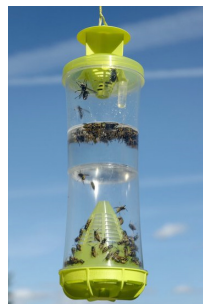
Maglaan ng lugar para sa mga tanim na ito.

Mga Halimbawa ng Botanical Pesticides o Halamang Pestisidyo

Gumamit ng mga pisikal at mekanikal na pamamaraan tulad ng trapping, netting at bagging.

Gumamit ng Biological Control tulad ng *Trichogramma chilonis*, *Diadegma semiclausum* at BT, Xenatari at Halt.

Ang paggamit ng trichocards (*Trichogramma chilonis*) ay isang biological control laban sa fruit worms ng kamatis at shoot borer ng talong.

Mulching o Magkilib

Ito ay maaaring gawin tuwing tag-araw o tag-ulan. Maaring masugpo nito ang damo; proteksyon din ito sa lupa at nakakabawas ng peste, nakakatipid ng tubig at maganda ang kalidad ng produkto dahil palagi itong malinis.

Isaalang-alang ang kahalagahan ng damo. Iwasan ang hubad na lupa. Hayaan ang damo na tumubo sa ilang lugar para dumami ang natural na kalaban. Proteksiyon din ang damo sa init at ulan. Nakakapadagdag din ito sa katabaan ng lupa at napapanatili ang mga mahalagang microorganisms sa lupa.

Paggamit ng Organikong Pamatay Peste

Ang katas ng makabuhay, marigold at neem ay maaaring gamitin na pamatay peste. Ilan sa mga madaling itanim sa organikong paraan ay ang mga katutubong gulay tulad ng katuray, alugbati, saluyot, talinum, at malunggay.

Ang sibuyas, chives, sayote, kalabasa, pipino at bawang ay madaling itanim sa organikong pamamaraan. Samantalang ang repolyo, petsay, cauliflower, brocolli, sweetpepper, honeydew melon, white potato ay mahirap itanim.

Paghanda ng Punla

Ihanda ang parehong dami ng lupa, kompos, dumi ng hayop at inuling na ipa. Haluin ang mga ito ng mabuti at ilagay sa *potlets* o *seedling trays*. Ilagay sa malilim o sa *greenhouse*. Takpan ito ng *nylon net* at ihanda ang punla.

Paglipat Tanim

Ang 3-5 linggo na punla ay maaari ng ilipat tanim. Itanim ayon sa tamang pagitan. Maglagay ng kompos o dumi ng hayop na binulok sa daming 2 kilo bawat metro kwadrado.

Soil Management

Maglagay ng kompos sa tuwing magtatanim ng bagong halaman. Ihanda ang lupa sa tamang pamamaraan (*double digging method*).

Karaniwang Peste na makikita sa Gulayan at Pagkontrol nito

1. Aphids, white flies and leaf hoppers
  - Magtanim ng okra bilang trap crop
  - Repeliant crops-ginger, marigols, basil, oregano, lemon grass
  - Yellow Sticky Traps-light trap, pheromone trap
2. Leaf Miners
  - Malalim na paghuhukay
  - Kolektahin ang apektadong dahon at sunugin
3. Mites
  - Polyethylene plastic mulch
  - 1 bar Perla soap plus 3 ktsara ng mantika sa 16 litrong tubig
4. Cutworms, semi looper and caterpillars
  - Kunin at tirisin
  - Durugin gamit ang paa
  - Spray botanicals
  - Gumamit ng repeliant crops/herbs
  - Magtanim ng *attractant crops* (*sunflower & castor oil plant*)
  - Gumamit ng *net*
5. Tomato fruit worms & Eggplant shoot & Fruit Borer
  - Kunin ang uod at tirisin
  - Maglagay ng *trichocards* (1 card per 5 square meter area)
6. Fruit fly of Ampalaya
  - Sex perheromone trap
  - Pagbabalot gamit ang waxy newspaper

Paraan ng Pag-aani

Ang mga mmadahong gulay ay maaaring putulin o bunutin habang ang mga bungang gulay ay kailangang pitasin.

URI NG GULAY	BAHAGING KINAKAIN	BILANG NG ARAW NG PAG-ANI MULA ITANIM
Kulitis	dahon/talbos	25
Saluyot	dahon/talbos	90-365
Kangkong	dahon/talbos	30-90
Patola	bunga	55-150
Alugbati	dahon/talbos	25-150
Upo	bunga	55-150
Okra	bunga	55-150
Ampalaya	bunga/talbos	90-150
Sitaw	bunga/talbos	90
Talong	bunga	120
Kamatis	bunga	85-100
Utaw	buto	90-100
Sigarilyas	bunga	95-100
Sili	bunga/talbos	50-150

Pag-aani at Pagbibinhi

1. Kailangang anihin ang binhi kung ito ay nasa tamang gulang na. Ang mga binhing sobra sa gulang ay mahina ang pagtubo dahil sa labis na katandaan samantalang ang binhing kulang naman sa gulang ay hindi maganda ang tubo.
2. Ang binibinhi ay ina-ani sa gitna ng pamumunga kung saan tama lamang at pare-pareho ang gulang ng binhi.

Pestesidyo na maaaring gawin sa Bahay

1. **Tobacco brew**-Ilagay ang dahon, tangkay sa isang lalagyan. Buhusan ng kumukulung tubig at takpan agad. Makalipas ang 3-4 na oras, ang katas nito ay maari ng gamitin. Haluin ang katas sa apat na parteng tubig. I-spray sa mga insekto. Mainam ito kung marami na ang insekto.
2. **Kerosene o gas at sabon**-haluin ang 1/2 *cup* na sabon (*powder*) at 1/4 na kutsarang kerosene sa isang litrong tubig. I-spray din ito sa mga insekto.
3. **Tomato plant extract**-Pakuluan ang dahon at tangkay ng kamatis sa tubig at palamigin. Pwede itong i-spray sa caterpillar, black o green flies at nakatutulong para hindi na atakihin ang tanim ng parehong insekto.
4. **Pulang sili**-Patuyuin ang sili, pulbusin bago gamitin. Gamitin ang powder bilang repellent at ingatan na huwag tamaan ang balat o ang ating mata.
5. **Bawang, Sibuyas at Sili Brew**-Tadtarin at pakuluan ng 1-2 miuto. Pwede naman dikdikin at pulbusin. Ihalo ito sa 3 hanggang 4 na litro ng tubig at i-spray sa tanim.
6. **Wood ash o Abo**-Para sa flea beetle, i-sprayin ng tinimplang wood ash at tubig; sa root maggots, lagyan ng preskong ash sa paligid ng ugat; para sa cucumber beetle, paghaluin ang wood ash at pulbos ng lime sa tubig na may may sabon at i-spray sa cucumber beetle.
7. **Molasses Spray**-Haluin ang 1 kutsara ng molasses sa 1 litrong tubig, lagyan ng 1 kutsaritang sabon (*powder*). Haluing mabuti at i-sparay ang *solution* sa dahon ng tanim. Pwede ito sa *moth* at *grubs* ng repolyo at ibang brassicas.
8. **Sabon (detergent/pulbos o bareta) at vegetable oil o mantika**-Haluin ang 1 kutsaritang sabon sa 1 *cup* na mantika o *vegetable oil*. Haluing mabuti para ma-*emulsify* at dagdagan ng 1 *quart* ng tubig. Gamitin ito bilang *all purpose spray* para sa *white flies*, *mite*, *aphis* at iba pang insekto ng pipino, talong sili, maari ring gamitin sa *ornamentals* at *evergreens*.

Mga Madalas Itanong o *Frequently Asked Questions (FAQ)*

1. Ano ang organikong pagsasaka o *organic farming*?

Ito ay isang sistema ng pagsasaka na hindi gumagamit ng mga pestisidyong nakalalason, mga *synthetic* o komersiyal na abono at mga GMO o *genetically modifies organisms*.

Pinangangalagaan nito kapaligiran at kalusugan ng mga mamimili at magsasaka.

2. Ito ba ay bagong sistema sa pagsasaka?

Sa organikong pagsasaka, ang mga dating kaalaman, bagong siyensya at kaalaman sa mga natural na pamamaraan ay pinag-isa upang mas lalong mapaganda at mapa-unlad ang pagtatanim na may kaakibat na pag-aalaga sa kapaligiran at kalusugan ng mga tao.

3. Ano ang naghihikayat sa isang magsasaka na subukan ang organikong pagsasaka?

Ang mga pamamaraan at teknolohiya sa pagtatanim ay hindi na kinakailangang gamitan ng mga nakalalasong pestisidyo at sintetik na abono. Mas maliit din ang gastos dahil ang mga kagamitan ay makukuha lamang sa paligid.

4. Malaking trabaho ba ang pagsasagawa ng organikong pagsasaka?

Kinakailangan marami ang tao na magtatrabaho sa sakahan.

Gayunpaman, mas makakatipid pa rin ito kaysa sa pagbibili ng mga kemikal na pestisidyo at komersiyal na abono na sobrang mahal.

5. Maapektuhan kaya ang ani kung gagawing organiko ang pagsasaka?

Sa unang taon, maaaring bumaba ang ani subalit mababawi naman ito sa mga susunod na taon habang gumaganda ang kondisyon ng lupa at kapaligiran.

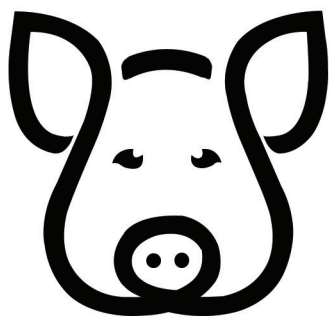
6. Ano ang organikong pagkain?

Ito ang mga pagkain (sariwa man o prinoseso) na mula sa tanim na hindi ginamitan ng mga nakalalasong pestisidyo, komersiyal na abono at mga *preseervatives*. Maaari rin itong galing sa hayop tulad ng manok, kambing, isda at baboy na hindi pinakain o binigyan ng mga *antibiotics*, sintetik na sustansiya at mga *growth hormones*.

Mas masustansiya ang organikong pagkain dahil nagtataglay ito ng *higher levels* ng *Vitamin C* at *essential minerals* tulad ng *calcium*, *magnesium*, *iron* at *chromium*.

Ang mga organikong gulay, ay nagtataglay ng *higher levels* ng *secondary nutrients* pati *anti-oxidant*. Ang *spinach*, *lettuce*, *cabbage* at patatas naman ay nagtataglay din ng *higher levels* ng *minerals*.

(Organic Farming, Food Quality and Human Health, 2001)

Organikong Pag-aalaga ng Baboy

Pag-aalaga ng Baboy sa Likas na Pamamaraan

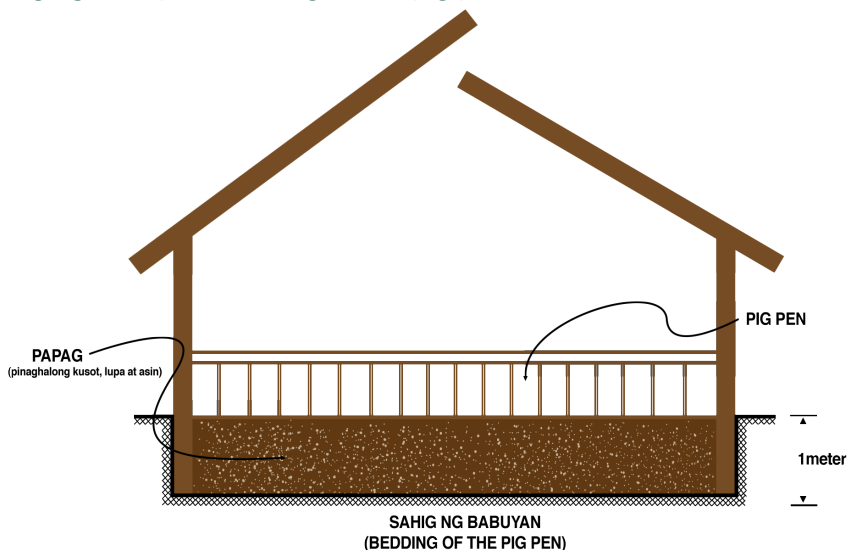
Ang lugar kung saan aalagaan ang mga baboy ay dapat may magandang bintilasyon ng hangin, hindi binabaha at mayroong sapat na espasyo para taniman ng pagkain ng baboy.

Dapat tandaan na ang paglaki ng baboy ay nakasalalay sa:

1. Tamang pag-uugali ng nag-aalaga
2. Tamang kapaligiran
3. Tamang disenyo ng bahay
4. Tamang pagkain
5. Tamang lahi

Sahig ng babuyan (*bedding of the pig pen*)

MGA SANGKAP:

1. Magaspang na kusot (para hindi madali ang compaction)
  - a. Sa malamig na lugar-mainam ang kusot ng punong kahoy omipa para umunit ang higaan/sahig
  - b. Sa mainit na lugar-mainam ang kusot mula sa niyog para lumamig ang higaan/sahig
2. Mainam ang buhaghag (*sandy loam*) kaysa sa malagkit na lupa
3. Asin (karaniwang asin)

Ang Paghahalo:

- 1. Paghaluin ang 10 sako ng kusot, 2 sako ng lupa at 1/2 kg. ng asin.
- 2. Habang hinahalo ang mga sangkap ay i-spray ang IMO, FPJ, OHN (luya) at FAA.
  - a. Dapat ay 60% ang *moisture content* ng kabuuang halo.

Dapat malaman sa pagpili ng baboy na aalagaan

- ✓Piliin ang maganda at walang sakit na biik
- ✓Dapat ay 45 araw na higit pa ang edad ng baboy
- ✓Dapat ay kumpleto sa bakuna laban sa mga malubhang sakit ng baboy at napurga na ito

Hakbang ng paglilipat sa dating kinakain patungo sa natural na pagkain

	CONVENTIONAL FEEDS	NATURAL FEEDS
1st and 2nd day	70%	30%
3rd and 4th day	50%	50%
5th and 6th day	30%	70%
7th day	0	100%

Maaaring magpakain ng 2 o 3 beses sa isang araw at dapat bigyan ng meryendang dahon o gulay sa pagitan ng pagkain

Patubig

Kailangan parating may tubig na maiinom ang baboy. Napapanatili nito ang temperatura ng katawan ng baboy sa kanyang normal na lebel. Ang tubig ay maaaring lagyan ng FPJ, OHN (garlic) at LAS (*optional*) ayon sa kanyang pangangailangan. Kailangang regular na linisin ang inuman.

Natural na pagkain ng baboy

Sa natural na kapaligiran, maraming mga bagay ang maaaring gamitin bilang natural na pagkain ng baboy. Ang mga *root crops*, mga prutas at mga damo ay maaaring gamitin at pakinabangan ang mga ito bilang suplementong pagkain.

Mixture of Natural Farming Feeds

STARTER MIX (60 to 105 days) huwag pakainin ng gulay o mga dahon ang biik na may edad 60 araw pababa.

A. Ihalo ang mga sumusunod:

- 15kgs. corn grits
- 15 kgs. rice bran (D1)
- 5 kgs. Soya
- 2 kgs. (2) copra cake
- 3 liters FAA
- 2 liters FPJ
- 1 liter FFJ-Torjan
- 7 kgs. na gulay (ginayap ng pino)

KLASE	DAMI	NUTRITIONAL VALUE
Group 1: Renzoni, Flamengia Malungay, tracantera Gigantea	3kgs	Protina Calcium Carbohydrates Vitamins at Micro nutrients
Group 2: Ipil-ipil Madre Cacao	2kgs	Protina Iron at Micro nutrients
Group 3: Kangkong Alugbati Kamote tops Talinum Saluyot Uray	2kgs	Calcium Vitamins Iron at Micro Nutirents

Sa pagitan ng pakain, pakainin ng maraming sariwang talbos ng renzoni at flamengia, tricantera, gigantea o kamote tops ang mga baboy. Ang mga dahon ng gulay at kilalang damo sa paligid ay maaaring ibigay sa mga biik na may edad 106 araw pataas bilang supplemental na pagkain. Para sa 10 baboy, kinakilangan ng 1,000 metro kwadradong laki ng taniman para sa mga sangkap ng pagkain at para sa sariwang meryenda.

PROBLEMA	SANHI	SOLUSYON
Mabahong Amoy	Maling pagkain	Haluin ang pagkain na walang hinugas sa kusina, gumamit ng <i>soy meal</i> hindi <i>fishmeal</i>
	Basang higaan	Ayusin ang <i>dripper drainage</i> ; ayusin ang bubong, maaring ang kulungan ay inaabot ng tubig o baha
	Walang <i>beneficial microbes</i>	Gumamit ng IMO sa <i>bedding</i> , pagkain at tubig
Pantal sa Baboy	Sitao sa pagkain	Iwasang pakainin ng sitao, gumagamit ng ibang lehumbre bawasan ang kakawati at ipil-ipil
	Maraming kakawati o ipil-ipil, ipa sa <i>bedding</i>	gumamit ng <i>coconuthusk</i> , <i>sawdust</i> o <i>cocopeat</i> at ihiwalay ang baboy, lagyan ng <i>olive</i> o <i>aloe vera</i>
	Mites	
Mabagal ang pagkain	Hindi maganda ang pinagmulan (genetics)	kumuha ng magagandang uri
	Hindi magandang feed mix	gumamit ng high <i>protein stock</i> at <i>crop mix</i>
Pagtatae	<i>Not ad-libitum stress</i>	unang 3 buwan pakainin tuloy-tuloy sa araw kung siksikan, magbigay ng 2 <i>square meter</i> na espasyo sa bawat baboy
	Maling pagkain	10% <i>copra meal</i> lamang, <i>buko juice</i> , <i>lactic acid bacteria serum</i> , <i>yakult</i>
Langaw	Maraming lupa/ manipis na <i>bedding</i>	bawasan ang lupa dagdagan ang <i>sawdust</i> , <i>cocopeat</i>
	Basang sapin o <i>bedding</i>	Ayusin ang <i>dripper drainage</i> ; ayusin ang bubong, maaring ang kulungan ay inaabot ng tubig o baha
	Walang <i>beneficial micro organism</i>	gumamit ng IMO sa <i>bedding</i> , pagkain at tubig
	Pangit ang pagkain	Haluin ang pagkain ng walang hinugas sa kusina, gumamit ng <i>soy meal</i> hindi <i>fishmeal</i>
Sipon/Ubo	Basang sapin o <i>bedding</i>	Ayusin ang <i>dripper drainage</i> ; ayusin ang bubong, maaring ang kulungan ay inaabot ng tubig o baha
	Masamang panahon	Gumamit ng <i>cocopeat</i> , <i>rice hull</i> mainit ito kapag tag-lamig at gumamit naman ng fermented oregano, lagundi, oriental herbal nutrients (luya at bawang)

PANGANGASIWA SA MGA PROBLEMA SA BABUYAN

Alternatibong Medisina

Para sa Bulate o Intestinal Worms

Buto ng Ipil-ipil

Paghahanda:

1. Isangag ang tuyong buto ng ipil-ipil
2. Durugin
3. Ihalo sa pagkain ng baboy
(Para sa patabaing baboy: 1 hanggang 2 kutsarita)
(Para sa bagong walay na biik: 0.25-0.50 kutsarita)

*bawal ito ibigay sa buntis na baboy

Bunga o Betel Nut :

panlaban sa bulate gaya ng *tape worm*
at *roundworm*

Paghahanda:

1. Durugin at dagdagan ng tubig,
pagakatapos ay ibigay sa alagang hayop
(Para sa manok: 1 piraso na kasinlaki ng mani)
(Para kambing at baboy: 1 hanggang 3 piraso)
(Para sa kalabaw at baka: 8 hanggang 10 piraso ng *nuts*)

Para sa Scours/Diarrhea

Maaaring dulot ito ng mikrobyo o bulate at kontaminadong pagkain

Gamot: Sabaw ng buko na may kaunting asukal at asin

*kung dehydrated na dahil sa diarrhea bigyan ng:

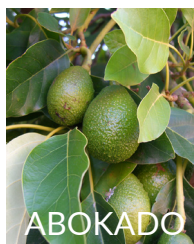
- a. 2 basong sabaw ng buko
- b. 2 baso ng tubig
- c. 1 kutsarang asukal
- d. 0.25 kutsaritang asin

Mga Dahon na Maaaring Gamiting Lunas sa Karaniwang Sakit ng Hayop

Ang dahon ng bayabas, abokado, caimito at ugat ng cogon ay ginagamit sa sugat at kapag nagkaupon ng hayop. Nakapipigil ito sa pagdurugo at maaari ring pang-gamot sa mga sakit sa balat.

Pamamaraan:

1. Dikdikin ang 1/2 kilo ng dahon
2. Lagyan ng 2 basong tubig
3. Pakuluan sa loob ng 15 minuto
4. Palamigin at salain
5. Gumawa ng apat na parte ng decoction
6. Ilagay bawat 3 oras

Kakawate o Madre de Cacao

Pamamaraan

1. Dikdikin ang dahon
2. Kunin ang katas at ilagay sa apektadong mga balat at sugat
*pangtanggag din ito ng kuto at garapata

Cost Analysis for Grower Production

Age	Type of Feeds	Feed Consumption	Average Weight	Cost of tFeeds
1-10	Milk Gold	250 grams	1.5kg	31.25
11-25	Milk Gold & Pre-Starter	1.5kg	1.5kg	102
26-60	Pre-Starter & Starter (P26/kg)	17kg	15kg	459
61-105	Starter (P22/kg) & Grower (P20/kg)	44kg	25kg	968
106-155	Grower	98kg	70kg	1960
Total		160.75kg	113kg	3,520.75

Ito ay hango sa ginawang pag-aaral ng grupo ni Fr. Ian Trillanes ng Del Gallego, Camarines Sur.

Directory of Organic Vegetable/Livestock Producers

ALBAY

JOROSS FARM

👤 Ms. Rossini Obligacion

📍 Ligao, Albay

☎ 09999520505

📦 Commodities: assorted vegetables, herbs, swine, chicken and egg

AGIL FARMERS ASSOCIATION

👤 Ms. Ma. Cecilia Ala

📍 Pawa, Legazpi City, Albay

☎ 09196314512

📦 Commodities: rice, assorted vegetables and vermicast

SUNRISE ORGANIC FARMERS GROUP

👤 Mr. Carlito Ramirez

📍 Estanza, Legazpi City, Albay

☎ 09098310975

📦 Commodities: assorted vegetables, goat , chicken , compost facility

KALANGKAWAN ORGANIC FARMERS GROUP

👤 Mr. Roger Altiche Jr.

📍 Kalangkawan, Legazpi City, Albay

☎ 09281349235

📦 Commodities: assorted vegetables, chicken layers and chicken meat type

STO. NIÑO FARMERS ASSOCIATION

(FORMER CAGBACONG FARMERS ASSOCIATION)

👤 Mr. Aguinaldo Aycocho

📍 Cagbacong , Legazpi City, Albay

☎ 09465987847

📦 Commodities: assorted vegetables, chicken layers , chicken meat type

LIKHANI MULTIPURPOSE COOPERATIVE

👤 Mr. Roger Altiche Jr.

📍 Kalangkawan, Legazpi City, Albay

☎ 09281349235

📦 Commodities: assorted vegetables, rootcrops, mushroom, dragonfruit, chicken, goat

MAOYOD BARANGAY COUNCIL

👤 Mr. Paul Dasalla

📍 Maoyod, Legazpi City, Albay

☎ 09165914373

📦 Commodities: assorted vegetables

BAGONG ABRE ORGANIC FARMERS ASSOCIATION

👤 Ms. Edna Nunez

📍 Bagong Abre, Legazpi City, Albay

☎ 09196787228

📦 Commodities: rice and assorted vegetables

SIPAG KO FARMERS GROUP

👤 Mr. Alfredo Jimenez

📍 San Juanin , Legazpi City, Albay

☎ 09309443893

📦 Commodities: assorted vegetables, rice

URBAN CONTAINER ORGANIC GARDENING GROUP

👤 Mr. Eduardo Ando

📍 Washington Drive , Legazpi City, Albay

☎ 09238632438

📦 Commodities: assorted vegetables, rootcrops, mushroom, rice

VAC 32 CABANGAN WEST WOMENS GROUP

👤 Ms. Marilyn Andes

📍 West Cabangan , Legazpi City, Albay

☎ 09287126402

📦 Commodities: assorted vegetables

POKAMPROFA

👤 Ms. Maricel Base

📍 Balaba, Polangui, Albay

☎ 09506891669

📦 Commodities: assorted vegetables, sugarcane

NAPO SMALL VEGETABLE GROWERS

👤 Ms. Sonia N. Sabaybay

📍 Napo, Polangui, Albay

☎ 09124610452

📦 Commodities: assorted vegetables

GAMOT LUYA DALOGO FARMERS ASSOCIATION

👤 Mr. Bob Razon

📍 Gamot, Polangui, Albay

☎ 09358272743

📦 Commodities: assorted vegetables, sugarcane

STA. CRUZ FARMERS ASSOCIATION

👤 Mr. Edgar Mariscotes

📍 Sta Cruz, Polangui, Albay

☎ 09979965876

📦 Commodities: assorted vegetables, sugarcane

ITARAN PALAYAMANAN FARMERS ASSOCIATION

👤 Mr. Charlie Bele

📍 Itaran, Polangui, Albay

☎ 09128990456

📦 Commodities: assorted vegetables, sugarcane

AGOS FARMERS ASSOCIATION

👤 Mr. Necisoro Salando

📍 Agos, Polangui, Albay

☎ 09159725513

📦 Commodities: assorted vegetables, sugarcane

MAYON FARMERS' ASSOCIATION

👤 Mr. Arnel Beltran

📍 Sua, Camalig, Albay

☎ 09088663552

📦 Commodities: assorted vegetables

BANTONAN COMMUNITY DEVELOPMENT COOPERATIVE

👤 Mr. Bertito Laganzon

📍 Bantonan, Camalig, Albay

☎ 09654806531

📦 Commodities: assorted vegetables

SAMAHAN NG MGA MALILIIT NA MANGINGISDA AT ORGANIKONG MAGSASAKA NG PILI-IRAYA (SAMMOPIIL)

👤 Mr. Virgilio B. Belmonte Jr.

📍 Pili Iraya, Bacacay, Albay

☎ 0950007681

📦 Commodities: assorted vegetables

BANAO BACACAY ORGANIC FARMERS ASSOCIATION (BACOFA)

👤 Mr. Raldis B. Binamira

📍 Banao, Bacacay, Albay

☎ 09388962144

📦 Commodities: assorted vegetables, rootcrops

BONGA ORGANIC FARMERS ASSOCIATION (BOFA)

👤 Mr. Leonardo Buban

📍 Bonga, Bacacay, Albay

☎ 09305904571

📦 Commodities: assorted vegetables

BACACAY INTEGRATED ORGANIC FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND SUSTAINABLE ORGANIC FARMERS ASSN.

👤 Mr. Sanson Arjona

📍 Gubat Iraya, Bacacay, Albay

☎ 09088885360

🏠 Commodities: assorted vegetables, dragon fruit, stingless bee

BARANGAY IGANG ORGANIC FARMERS AND FISHERFOLK ASSOCIATION

👤 Mr. Hermogenes R. Barcebal Jr.

📍 Igang, Bacacay, Albay

☎ 09129169655

🏠 Commodities: assorted vegetables, dragon fruit, stingless bee

STO. CRISTO UPLAND FARMERS ASSOCIATION

👤 Ms. Shirley Condat

📍 Sto. Cristo, Tiwi Albay

☎ 09159654631

🏠 Commodities: assorted vegetables, swine, vermicompost

LIBTONG TIWI ORGANIC FARMERS ASSOCIATION^(LTOFA)

👤 Ms. Arcadio Talento

📍 Libtong, Tiwi, Albay

☎ 09159654631

🏠 Commodities: assorted vegetables, swine, vermicompost

TABACO ORGANIC DIVERSIFIED FARMERS AND FISHERFOLKS ASSOCIATION

👤 Ms. Jaime L. Brizuela

📍 Bom, Tabaco City

☎ 09209615586

🏠 Commodities: Lettuce, cacao, pili, abaca, ube, coconut, vermiculture (vermi cast), herbs, native pig, native chicken, assorted vegetables

TABACO ORGANIC GARDENERS SOCIETY ASSOCIATION

👤 Mr. Jonathan Capil

📍 Buang, Tabaco City

☎ 09129344485

🏠 Commodities: assorted vegetable, coconut, abaca, herbs, cacao, pili, bearing fruit trees, native chicken and pig, bees

SAN MIGUEL ISLAND CAMOTE GROWERS ASSOCIATION

👤 Mr. Manuel Banzagales

📍 San Miguel, Tabaco City

☎ 09481341716

🏠 Commodities: Sweet Potato

MINTY PATH

👤 Ms. Eleanor Boyon

📍 Pinagbobong, Tabaco City

📞 09153745244

📦 Commodities: herbs, assorted vegetables, native pig, ornamental plants, coconut, grapes

BRIZUELA NATURAL FARM

👤 Mr. Jaime L. Brizuela

📍 Tabuguian, Tabaco City

📞 09209615586

📦 Commodities: lettuce, cacao, pili, abaca, ube, coconut, jack fruit vermiculture (vermi cast), herbs, native pig

CAMARINES NORTE

GLORIOUS FARM

👤 Ms. Vincer Quibral

📍 Guinacutan, Labo, Camarines Norte

📞 09985768347

📦 Commodities: assorted vegetables, herbs, swine & native chicken

LAGDAAN INTEGRATED FARM

👤 Mr. Damian Lagdaan

📞 09286654652

📍 Bautista, Labo, Camarines Norte

📦 Commodities: assorted vegetables, rice, native chicken & goat

BOSES AT UGNAYAN NG LAPIAN AT WASTONG ADHIKAIN NG MGA KATUTUBO (BULWAK)

👤 Fr. Ronald Anthony Timoner and Ricky Noblesala

📍 Camambagan, Daet, Camarines Norte

📞 09489383564

📦 Commodities: assorted vegetables, rootcrops, pineapple, banana, fruit trees, swine and chicken

SORSOGON

OCBIAN'S NATURES FARM

👤 Mr. Noe Ocbian

📍 Monte Carmelo, Castilla, Sorsogon

📞 09475339711

📦 Commodities: assorted vegetables, native chicken, swine, ducks, turkey, carabao, cow & sheep

SORSOGON PILI FARM

- 👤 Mr. Jose Amador
- 📍 Guinlajon, Sorsogon City
- ☎ 09196155555
- 🏠 Commodities: pili, coconut and papaya

OANZON'S FARM ENTERPRISES

- 👤 Ms. Virginia Oanzon
- 📍 Burabod, Castilla, Sorsogon
- ☎ 09294075196
- 🏠 Commodities: rice, assorted vegetables, coconut, banana, pili, herbs, swine, native chicken, carabao and vermi worms

OCBIAN NATURE FARM

- 👤 Mr. Noe B. Ocbian
- 📍 Monte Carmelo, Castilla, Sorsogon
- ☎ 09101032798
- 🏠 Commodities: pili, coconut, banana, calamansi, guapple, cacao, dragon fruit, assorted vegetables, chicken, swine, carabao and vermi worms

TATA CELSO FARM

- 👤 Mr. Celso E. Espinola
- 📍 Bagacay, Gubat, Sorsogon
- ☎ 09399161832
- 🏠 Commodities: pili, cacao, coconut, assorted vegetables, herbs, stingless bee, rabbit, chicken, swine and duck

AMADOR FARM

- 👤 Mr. Jose Amador
- 📍 Guinlajon, Sorsogon City
- ☎ 09196155555
- 🏠 Commodities: pili, cacao, papaya, pomelo, dragon fruit, cow and vermi worms

JINKY DERLA FARM

- 👤 Ms. Jinky Derla
- 📍 Cogon, Gubat, Sorsogon
- ☎ 09099992828
- 🏠 Commodities: assorted vegetables, herbs, rice, coconut, swine, chicken, goat, sheep and vermi worms

OLIVENZA ECO-FARM

- 👤 Mr. Simeon Olivenza
- 📍 Macawayan, Irosin, Sorsogon
- ☎ 09750325217
- 🏠 Commodities: assorted vegetables and rice

KUYA ANDO FARM

👤 Mr. Reynaldo Diaz

📍 Ticol, Sorsogon City

☎ 09508361954 | 09489503210

🏠 Commodities: assorted vegetables, rice, herbs, pili, swine and chicken

ESPAÑA ECO-FARM

👤 Mr. Salvador Espeña | Ms. Ma. Linda Espeña

📍 San Fernando, Prieto Diaz, Sorsogon

☎ 09208316275 | 09257443704 | 09197756006

🏠 Commodities: assorted vegetables, pili, coconut, banana, cacao, herbs, swines, chicken and forages

SLMCS ECO PARK

👤 Ms. Joan Jaso

📍 Tugos, Sorsogon City

☎ 09093173130

🏠 Commodities: assorted vegetables and herbs

LESLIE FARM

👤 Ms. Melinda Yee

📍 Bibincahan, Sorsogon City

☎ 09216199887

🏠 Commodities: pili, coconut and cacao

CAMARINES SUR

THE AGRI-PLANTERS AND FOOD PROCESSORS

ASSOCIATION OF TIGAON (TAPFPAT)

👤 Mr. Elmer Salazar

📍 Huyon- huyon, Tigaon, Camarines Sur

☎ 09184464155

🏠 Commodities: assorted vegetable, livestock, rice, herbs & vermi worms

GOA AGRI PRODUCERS & PROCESSORS ASSOCIATION

👤 Ms. Arlene P. Nocedal

📍 Boclod, San Jose, Camarines Sur

☎ 09203904939

🏠 Commodities: herbs, assorted vegetables, swine, chicken, stingless bee and egg

EDA's HERB GARDEN

👤 Ms. Edalyn Amata

📍 Hiwacloy, Goa, Camarines Sur

☎ 09107754053

🏠 Commodities: assorted vegetables

MANUEL'S GARDEN

👤 Ms. Salvacion Garchitorena

📍 Pinaglabanan, Goa, Camarines Sur

☎ 09197072948

📦 Commodities: assorted vegetables and herbs

TIRSO MARTIREZ ORGANIC FARM

👤 Mr. Tirso Martirez

📍 Tapayas, Balatan, Cam. Sur

☎ 09151826420

📦 Commodities: assorted vegetables, rice, coconut, root crops and native swine

ST. RITA ST. FRANCIS NATURES FARM

👤 Ms. Josephine Artiaga

📍 Bulawan Sr., Lupi, Camarines Sur

☎ 09225519316

📦 Commodities: organic poultry eggs, native swine, organic swine, organic goat and organic native pork lechon

ALJEROSE FARM

👤 Mr. Mario Avila

📍 Salvacion, Tigaon, Camarines Sur

☎ 09077775085

📦 Commodities: assorted vegetables, rice, banana, rootcrops, swine, chicken & vermi worms

PILIPINAS SHELL FOUNDATION, INC.

👤 Ms. Maria Pamela Castro

📍 Bombon, Camarines Sur

☎ 09228096798 | 09206058459 | 09178017885

📦 Commodities: vegetables, rice, swine, chicken, duck, vermi

MR. ARNALDO T. MANUEL

📍 Godofredo Reyes Sr., Ragay, Camarines Sur

☎ 09225010087

📦 Commodities: coconut, cacao, sweet potato, eggplant, corn, cassava, pole sitao, tomato, dragon fruit, malunggay & swine

MS. EMMA M. QUINTAYEN

📍 Lower Sta. Cruz, Ragay, Camarines Sur

☎ 09477792757

📦 Commodities: coconut, pili, cacao, starapple, soursop, mango, santol, pomelo, eggplant, pole sitao, hot pepper, squash, tomato, okra, ginger, Kabir Chicken

KAPISANAN NG LUNTIANG KAMAY NG AGRUPACION

👤 Ms. Katrina Reyes

📍 Agrupacion, Ragay, Camarines Sur

📦 Commodities: bottle gourd, mustard, radish, okra, upland kangkong, squash, pole sitao, hot pepper, soursop, sugar apple, kalamansi & avocado

MR. EFRENIE M. MONTENEGRO

📍 Lohong, Ragay, Camarines Sur

☎ 09305242884

📦 Commodities: coconut, cacao, citrus, mango, pili, avocado, rambutan, mangosteen, lanzones & swine

MR. DOMINADOR LORESTO, JR.

📍 Cabinitan, Ragay, Camarines Sur

☎ 09503619921

📦 Commodities: Pili, Coconut, rambutan, ponkan, cacao, banana and cow

MS. DOREEN E. CARAAN

📍 Agrupacion, Ragay, Camarines Sur

☎ 09477554679

📦 Commodities: coconut, pole sitao, pigeon pea and sweet potato

MR. ROMEO I. CARAAN

📍 Laguio, Ragay, Camarines Sur

☎ 09477554679

📦 Commodities: banana and cassava

MR. GENER A. JUADINES

📍 Cale, Ragay, Camarines Sur

☎ 09561664493 | 094661566221

📦 Commodities: citrus, lemon, coconut, banana, goat and chicken

MS. FE S. ANGELES

📍 Liboro, Ragay, Camarines Sur

☎ 09338538450

📦 Commodities: sweet potato, cassava, coconut and cacao

MS. MELISANDI M. ASI

📍 Poblacion Iraya, Ragay, Camarines Sur

☎ 09124039272

📦 Commodities: malunggay, sweet potato, hot pepper, gabi, ampalaya and papaya

MS. NEREZA Q. DATO

📍 San Rafael, Ragay, Camarines Sur

📞 09673112455

📦 Commodities: kalamansi, eggplant, okra and pechay

MR. AUGUSTUS REX T. DAURAN

📍 Baya, Ragay, Camarines Sur

📞 09074663171

📦 Commodities: coconut, corn and ginger

MS. MYRA TEJADA

📍 Godofredo Reyes Sr., Ragay, Camarines Sur

📞 09124646657

📦 Commodities: sponge gourd, cassava and papaya

MS. PRESIOSA L. MEJES

📍 Buenasuerte, Ragay, Camarines Sur

📞 09354174788

📦 Commodities: coconut, papaya, cacao, banana, pole sitao, mango malunggay, american lemon, hot pepper and ube

MR. RAYMOND M. AÑES

📍 Upper Sta Cruz., Ragay, Camarines Sur

📞 09500502494

📦 Commodities: banana and coconut

MR. FRANCISCO PAPA

📍 Upper Sta Cruz., Ragay, Camarines Sur

📞 09205169236

📦 Commodities: upland rice, cassava, ginger and hot pepper

MR. LEO SALTIVAN

📍 Dinaga, Canaman, Camarines Sur

📞 09487803856

📦 Commodities: ampalaya, papaya, pepper, native chicken, swine, ducks

MS. ANALY SANIEL

📍 Caranday, Baao, Camarines Sur

📞 09120649944

📦 Commodities: camote, native black swine

MR. RENATO BAÑARIA

📍 San Vicente, Baao, Camarines Sur

☎ 09509328922

📦 Commodities: moringa, turmeric, stevia, guyabano, coconut, citronella and processed products

MS. BIBIAN BAGAPORO

📍 Nababarera, Baao, Camarines Sur

☎ 09758368229

📦 Commodities: moringa, turmeric, coconut, ginger and processed products

MR. ROMEO QUIÑONEZ

📍 Salvacion, Baao, Camarines Sur

☎ 09508984126

📦 Commodities: cacao and processed products

MR. FRANK TRIUMFANTE

📍 Sagrada, Baao, Camarines Sur

☎ 09461501082

📦 Commodities: assorted vegetables

MS. ESTRELLA TABILOG

📍 Fundado, Canaman, Camarines Sur

☎ 09185965257

📦 Commodities: vegetables ampalaya, winged bean, sitao pepper

SAN FELIPE'S FARM

👤 Mr. Ernesto San Felipe

📍 Sto Niño, Pili, Camarines Sur

☎ 09994608765

📦 Commodities: assorted vegetables

DACARA'S FARM

👤 Ms. Angelita Dacara

📍 Palestina, Pili, Camarines Sur

☎ 09196610543

📦 Commodities: assorted vegetables

CELETARIA'S FARM

👤 Mr. Cleto Celetaria

📍 Bagong Sirang, Pili, Camarines Sur

☎ 09303332160

📦 Commodities: assorted vegetables

CARMEL'S FARM

👤 Mr. Santiago Cervantes

📍 Binanuaanan, Pili, Camarines Sur

☎ 09209087427

📦 Commodities: assorted vegetables, livestock, chicken and vermi worms

CABUNGAN ORGANIC FARMERS ASSOCIATION

👤 Ms. Virgie G. Taturan

📍 Cabungan, Balatan, Camarines Sur

☎ 09993748437

📦 Commodities: assorted vegetables

MS. LUZ RAMOS QUIDOR

📍 Zone 3, Antipolo, Minalabac, Camarines Sur

☎ 09061419529

📦 Commodity: native pigs

MS. JEAN RAMOS LAVANDERO

📍 Zone 5, Antipolo, Minalabac, Camarines Sur

☎ 09353558961

📦 Commodity: native pigs

MS. CAROLINA FORTUNA AREJOLA

📍 Zone 3, San Jose, Minalabac, Camarines Sur

☎ 09094394517

📦 Commodity: native pigs

MR. JAY LIZARDO SIBULO

📍 Zone 2, Antipolo, Minalabac, Camarines Sur

☎ 09265539386

📦 Commodity: native pigs

MR. RONALD ALEN CLIFF PAMARANG

📍 Zone 1, Taban, Minalabac, Camarines Sur

☎ 09429577472 | 09754217855

📦 Commodity: native pigs

BEBONIA FARM

👤 Mr. Joseph B. Bebonia

📍 San Pedro, Iriga City

☎ 09304823606

📦 Commodities: camote, cassava, organic corn (white) banana, lemon grass, malunggay, turmeric

MARYHILLS TRIBAL & FATIMA CENTER

FATIMA CENTER DEMO FARM

👤 Ms. Jenalyn Romposon

📍 San Andres, Iriga City

☎ 09102914084

🏠 Commodities: Upo, Camote, Malunggay, Lemon Grass, Turmeric
Sitao, Okra, OPV Corn (White)

ORGANIC ADVOCATORS ASSOCIATION FARM

👤 Ms. Beverly A. Catimbang

📍 San Isidro, Iriga City

☎ 09178837646

🏠 Commodities: Banana Chips, Camote, Papaya

SALVACION FATIMA FARMER ASSOCIATION FARM

👤 Mr. Ernesto Mirando

📍 Salvacion, Iriga City

☎ 09216007405

🏠 Commodities: mushroom, camote, malunggay, lemon grass, turmeric

SANTIAGO SMALL COCONUT FARMERS & ENTREPRENEUR ORGANIZATION FARM

👤 Mr. Benjamin Caigas

☎ 09216007405

🏠 Commodities: cacao, coffee, banana, coconut

TURUTAGBAK FARM

👤 Ms. Margarita B. Cabria

📍 San Pedro, Iriga City

☎ 09216363810

🏠 Commodities: abaca, togos, adlai, cacao, camote, turmeric, paminta,
ube, cassava, pineapple, buyo

IRIGANG MAGAYON ORGANIC FARM

👤 Mr. Oscar DV. Escobido

☎ 09216363810

🏠 Commodities: sorghum, adlai, cacao, camote, turmeric, grapes, cassava,
papaya, malunggay, stingless bee, mushroom, native pig,
native chicken, herbs, vermicast, herbs, dragon fruit

PACO' INDIGENOUS PEOPLES ORGANIC FARMER'S ASSOCIATION

👤 Ms. Virginia Florencio

📍 San Vicente Norte, Iriga City

☎ 09974811015

🏠 Commodities: camote, peanut, cassava, citronella, turmeric, lemon
grass, sitao, lemon, native pig, native chicken

NINO JESUS TRIBAL SETTLEMENT FARMERS ASSN.

👤 Mr. Estenely Rosela

📍 Nino Jesus, Iriga City

☎ 09106409732

📦 Commodities: camote, peanut, cassava, papaya, lemon grass, sitao, native chicken

RINCONADA FARMERS COOPERATIVES

👤 Mr. Thelmo Ciron

📍 La Purisima, Iriga City

☎ 09494076155

📦 Commodities: banana, banana chips, malunggay

ANTIPOLO TRIBAL SETTLEMENT FARMERS ASSN.

👤 Ms. Shirley Repatacodo

📍 Antipolo, Iriga City

☎ 09094639318

📦 Commodities: abaca, peanut, camote, cassava, taro, turmeric

MAMOCO FARMER'S ASSOCIATION

👤 Ms. Lita B. Catimbang

📍 Perpetual Help, Iriga City

☎ 09084588311

📦 Commodities: banana, banana chips, malunggay

RACELEE'S FARM

👤 Mr. Mariano Racelis

📍 Santiago, Iriga City

☎ 09353555645

📦 Commodities: herbs, stingless bee, native pig, native chicken, forage, mushroom, vermicast,

LAYOSA FARM

👤 Mr. Mariano Layosa

📍 Santiago, Iriga City

📦 Commodities: gabi, pineapple, goat, ube, paminta, cacao, coffee, lemon grass, malunggay

KEKANG – AGRI PRODUCTS FARM

👤 Mr. Noel Gil

📍 Santiago, Iriga City

☎ 09977909028

📦 Commodities: herbs, dragon fruit, ube, paminta, lemon grass, malunggay, grapes, strawberry

MASBATE

UMA KOINONIA

- 👤 Mr. Jose Mateo Z. Gozum
- 📍 Pawa, Masbate City
- 📞 09499126393
- 📦 Commodities: rice, vegetables and fish (bangus)

LUCKY CJ FARM

- 👤 Ms. Chita A. Luzong
- 📍 Narangasan, Milagros, Masbate
- 📞 09494144577
- 📦 Commodities: goat, chicken, duck, citrus fruits and assorted vegetables

JAQCRO FARM

- 👤 Ms. Jacqueline A. Zurbito
- 📍 Sitio Baclay, Bgy. Bacolod, Milagros, Masbate
- 📞 09173264842
- 📦 Commodities: swine and assorted vegetables

ENRETAS Farm

- 👤 Ms. Narie M. Asuncion
- 📍 Cabitan, Mandaon, Masbate
- 📞 0912119660
- 📦 Commodities: Assorted vegetables

JULIANA'S FARM

- 👤 Ms. Luz L. Rodriguez
- 📍 Alas, Mandaon, Masbate
- 📞 09178009383
- 📦 Commodities: assorted farm crops (in season)

RAPSING INTEGRATED FARM

- 👤 Mr. Elmo Rapsing
- 📍 Cabitan, Mandaon, Masbate
- 📞 09194920308
- 📦 Commodities: assorted vegetables and rice

CATANDUANES

DELICIA'S FARM

👤 Mr. Michael Tidon

📍 Bagawang, Pandan, Catanduanes

☎ 091782284366

📦 Commodities: assorted farm crops and vegetables

Happy Farmers (HAFPILA, Inc.)

👤 Ms. Luz Oropesa

📍 Nagbarorong, Baras, Catanduanes

☎ 09087011077

📦 Commodities: assorted vegetables, rice and dragon fruit

GREENERS FARM

👤 Mr. Domingo Alcantara

📍 Pangilao, San Miguel, Catanduanes

☎ 09385221522

📦 Commodities: Assorted vegetables

PRAYER MT. FARM OF CATANDUANES

👤 Mr. Danilo Lucero

📍 Bigaa, Virac, Catanduanes

☎ 09482317540

📦 Commodities: Assorted vegetables

Inilimbag ng
Regional Agriculture and Fisheries Information Section (RAFIS)
Department of Agriculture Regional Field Office No.5
©2020

DEPARTMENT OF AGRICULTURE
Regional Field Office No.5
San Agustin, Pili, Camarines Sur 4418

✉ darafid5@yahoo.com

f Agriculture Bicol

🌐 <http://bicol.da.gov.ph>